

Bilag 1

Samfundsansvar (CSR)

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	FN's Global Compact	3
2.1.	Krav til leverandøren	3
2.1.1.	Generelt	3
2.1.2.	Menneskerettigheder	3
2.1.3.	Arbejdstagerrettigheder	4
2.1.4.	Miljø	4
2.1.5.	Anti-korruption	4
2.2.	Dokumentation og dialog	5
2.2.1.	Generelt	5
2.2.2.	Redegørelse	5
2.2.3.	Dokumentation	5
2.2.4.	Dokumentation ved begrundet mistanke	6
2.3.	Sanktioner og ansvar	6
2.3.1.	Ansvar	6
2.3.2.	Erstatning og bod	6
2.3.3.	Ophævelse	7
3.	Odense Letbanes sociale klausuler	7
3.1.	Arbejdsklausul	7
3.2.	Lærlingeklausul	8
4.	Odense Letbanes øvrige krav	8
4.1.	Skattely	8
4.2.	Transport	8

1. Indledning

Odense Letbane ønsker at iagttage den af Ejerne vedtagne indkøbspolitik og har et ansvar for at sikre, at Letbanens opgaveløsning i enhver henseende er så bæredygtig som mulig. Mange af Letbanens opgaver løses af eller i samspil med private virksomheder, og derfor er det nødvendigt, at disse virksomheder også understøtter bæredygtighedsdagsordenen. Odense Letbane ønsker at samarbejde med virksomheder, der udviser samfundsansvar og understøtter en bæredygtig udvikling i stort som småt.

I dette CSR-bilag har Odense Letbane samlet de forpligtelser relateret til samfundsansvar og bæredygtighed, som Leverandøren er forpligtet af i den konkrete kontrakt.

Forpligtelserne i CSR-bilaget er blandt andet baseret på FN's Global Compact, som handler om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Der er tale om helt grundlæggende rettigheder og konventioner, som det må forventes, at enhver virksomhed lever op til.

Odense Letbane anerkender og arbejder desuden for FN's 17 verdensmål, som definerer globale prioriteter og ambitioner for en bæredygtig udvikling frem mod 2030. Kravene til bæredygtighed og samfundsansvar, der følger af dette bilag, er fastlagt med udgangspunkt i FN's Verdensmål.

Odense Kommune har et mål om at være klimaneutral i 2030. Denne målsætning ønsker Odense Letbane at støtte op om, og stiller derfor i de enkelte aftaler konkrete krav, der understøtter en grøn omstilling.

Bæredygtighed handler ikke kun om miljø, men har også et socialt aspekt. Odense Letbane ønsker via sine indkøb at fremme et rummeligt arbejdsmarked, hvor alle borgere har lige adgang til meningsfulde jobs på ordentlige vilkår. Odense Letbane anvender derfor sociale klausuler i de kontrakter, hvor det er muligt.

Odense Letbane har indgået aftale med Kontrolenheden i Odense Kommune, hvorfor denne enhed sin helhed varetager Odense Letbanes rettigheder i henhold til dette bilag og henvisninger til bilag.

2. FN's Global Compact

2.1. Krav til leverandøren

2.1.1. Generelt

Leverandøren skal overholde kravene i afsnit 2.1 ved opfyldelsen af Aftalen.

Leverandøren skal ligeledes sikre, at eventuelle underleverandører overholder kravene. Leverandøren hæfter for sine underleverandørers varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder efter dette bilag på ganske samme måde som for sine egne forhold.

Leverandøren garanterer, at alt hvad der bliver leveret under nærværende Aftale, opfylder den/de til enhver tid gældende love, bekendtgørelser, EU-forordninger, m.v. Det gælder for alle led i forsyningskæden, herunder også for led i forsyningskæden uden for Danmarks grænser.

2.1.2. Menneskerettigheder

Leverandøren skal overholde den til enhver tid gældende lovgivning, der tager sigte på forbud mod forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse, eller som tager sigte på at sikre etnisk ligebehandling.

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Aftalen således til at sikre overholdelsen af grundlæggende menneskerettigheder, som fastlagt i princip 1 og 2 i FN's Global Compact og som dette bl.a. er kommet til udtryk i ILO-konvention nr. 100 (1951) om ligeløn og nr. 111 (1958) om diskrimination.

2.1.3. Arbejdstagerrettigheder

Leverandøren skal sikre et sundhedsmæssigt forsvarligt arbejdsmiljø samt overholdelse af ILO-konventioner, hvilket bl.a. indebærer, at det leverede og dele heraf;

- ikke er produceret i strid med det generelle forbud mod tvangsarbejde, jf. bl.a. ILO-konvention nr. 29 (1930) og nr. 105 (1957)
- ikke er produceret i strid med det generelle forbud mod børnearbejde, jf. bl.a. ILO-konvention nr. 138 (1973) og nr. 182 (1999);
- er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til organisationsfrihed og retten til kollektive forhandlinger er sikret, jf. bl.a. ILO-konvention nr. 87 (1948), nr. 98 (1949) og nr. 135 (1971)
- er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til rimelig aflønning er overholdt, jf. bl.a. ILO-konvention nr. 26 (1928) og nr. 131 (1970)
- er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til rimelige arbejdstider er overholdt, jf. bl.a. ILO-konvention nr. 1 (1919) og nr. 30 (1930)
- er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til et sikkert og sundt arbejdsmiljø er overholdt, jf. bl.a. ILO-konvention nr. 155 (1981).

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Aftalen således til at overholde grundlæggende arbejdstagerrettigheder som fastlagt i princip 3, 4, 5 og 6 i FN's Global Compact.

2.1.4. Miljø

Leverandøren skal medvirke til at værne om natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Leverandøren skal ved produktion og levering af de aftalte ydelser:

- forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper;
- anvende hygiejnisk begrundede processer af betydning for miljøer og for mennesker;
- begrænse brugen og spild af råstoffer og andre ressourcer;
- fremme anvendelsen af renere teknologi; og
- begrænse problemer i forbindelse med bortskaffelse af affald.

Der lægges vægt på, hvad der er realistisk at opnå, når den bedste tilgængelige teknik benyttes, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg og de bedst mulige forureningsbekæmpende foranstaltninger.

Leverandøren forpligter sig således til ved opfyldelsen af Aftalen at overholde princip 7, 8 og 9 i FN's Global Compact.

2.1.5. Anti-korruption

Leverandøren skal afholde sig fra at bestikke eller på anden måde uretmæssigt påvirke offentlige embedsmænd, domstole og/eller private parter.

Korruption defineres som:

- aktiv bestikkelse som defineret i henholdsvis art. 3 i Rådets retsakt af 26. maj 1997 og art. 3, stk. 1, i Rådets fælles aktion 98/742/RIA, og
- alle tilfælde af misbrug af betroet magt med henblik på at opnå en fordel, f.eks. passiv bestikkelse, underslæb, bedrageri, mandatsvig og embedsmisbrug.

Leverandøren forpligter sig således ved opfyldelsen af Aftalen til at afholde sig fra alle former for korruption som fastlagt i princip 10 i FN's Global Compact.

2.2. Dokumentation og dialog

2.2.1. Generelt

Odense Letbane arbejder ud fra et tillidsbaseret leverandørsamarbejde. Odense Letbane forventer derfor som udgangspunkt ikke, at der vil blive behov for at bede om dokumentation for leverandørens overholdelse af forpligtelserne i afsnit 2.1. Hvis Odense Letbane kommer i tvivl om, hvorvidt Leverandøren og/eller dennes underleverandører opfylder forpligtelserne i afsnit 2.1, vil Odense Letbane indlede en tæt dialog med Leverandøren med henblik på at få belyst eventuelle tvivlsspørgsmål. Således vil der altid gå en dialog forud for, at Odense Letbane vurderer, om der er behov for at kræve dokumentation.

Odense Letbane forventer desuden, at der på opstarts- og driftsmøder kan være en åben og samarbejdende dialog om forpligtelserne i afsnit 2.1, og at leverandøren af egen drift vil medvirke til at belyse og løse eventuelle udfordringer.

I brancher eller på områder, hvor Odense Letbane har vurderet, at der er særlig risiko for, at CSR-bilagets bestemmelser overtrædes, vil Odense Letbane dog inden kontraktens ikrafttræden kræve en redegørelse for overholdelse af udvalgte forhold. Det vil i så fald fremgå nedenfor.

For ovenstående forpligtigelser kan Odense Letbane såvel forinden Kontrakts start som under Kontrakts perioden. Det vil således være Odense Letbanes vurdering, for hvilke af forpligtelserne i afsnit 2.1 det kan være relevant at bede om en redegørelse for overholdelse inden kontrakstart, hvis det vurderes, at der for de pågældende forpligtelser er en særlig risiko for overtrædelse. Det kan fx være relevant, hvis der er risiko for at varer produceres ved brug af tvangsarbejde eller ved anvendelse af særligt miljøskadelige metoder.

2.2.2. Redegørelse

Leverandøren skal ved påkrav, fremsende en redegørelse, der sandsynliggør, at Leverandørens opfyldelse af aftalen kan ske under overholdelse af forpligtelserne fra afsnit 2.1. Redegørelsen skal opfylde kravene i pkt. 2.2.3, idet ordregiver dog kan kræve dokumentation i henhold til 2.2.4, hvis dokumentationen i henhold til 2.2.3 ikke i tilstrækkelig grad betrygger ordregiver. Redegørelsen kan omfatte dele af Leverandørens værdikæde.

2.2.3. Dokumentation

Leverandøren er forpligtet til at fremsende følgende dokumentation for, at kravene efter punkt 2.1 er overholdt, hvis Odense Letbane skriftligt anmoder herom:

- Erklæring fra Leverandørens ledelse om, at Leverandøren ved opfyldelsen af Aftalen løbende sikrer overholdelsen af de nævnte krav.
- Beskrivelse af de praktiske tiltag, som Leverandøren har gennemført for at sikre overholdelsen af kravene. Beskrivelsen kan omfatte en fremstilling af påtagne forpligtelser, implementerede systemer og andre iværksatte tiltag. Leverandøren er på opfordring af Odense Letbanes forpligtet til at deltage i opfølgende møder herom, herunder at indberette opdaterede beskrivelser af praktiske tiltag.
- Beskrivelse af resultatmålinger, hvori det beskrives, hvordan resultatet af iværksatte tiltag måles.

Dokumentationskravene kan opfyldes ved, at Leverandøren udarbejder en såkaldt "Communication on progress" (COP), der er en standard, der er offentliggjort på FN's Global Compact hjemmeside <https://www.unglobalcompact.org/participation/report/cop>. Odense Letbane accepterer også andre bevistyper, der opfylder de fastlagte dokumentationskrav.

Dokumentation m.v. skal være Odense Letbane i hænde senest 5 arbejdsdage efter, at Odense Letbanes anmodning er afsendt, medmindre andet konkret aftales. Fristen kan dog maksimalt forlænges til 10 arbejdsdage.

Leverandørens (og eventuelle underleverandørers) omkostninger til udarbejdelse af dokumentation er Odense Letbane uvedkommende.

2.2.4. Dokumentation ved begrundet mistanke

Hvis der opstår begrundet mistanke om, at kravene i pkt. 2.1 ikke er overholdt, skal Leverandøren efter Odense Letbanes skriftlige anmodning sende en skriftlig redegørelse om leverandørens overholdelse af kravene i pkt. 2.1 inkl. dokumentation for:

- under hvilke processer og/eller -metoder de aktuelle varer eller tjenesteydelser er tilvirket samt
- hvilke materialer, der indgår i opfyldelsen af Aftalen.
- Hvilke underleverandører, der indgår i opfyldelsen af Aftalen, og såfremt det måtte være relevant, hvor produktion af de aktuelle varer har fundet sted (varekøb).

Leverandøren skal desuden redegøre for, om Leverandøren ved sin adfærd kan påvirke opfyldelsen af de nævnte krav i pkt. 2.1, herunder gennem valg af underleverandører eller valg af dele til det leverede.

Redegørelsen skal i fornødent omfang være ledsaget af attester om produktionsprocesser og -metoder samt materialevalg.

Redegørelse m.v. skal være Odense Letbane i hænde senest 10 arbejdsdage efter, efter at anmodning er afsendt, medmindre andet konkret aftales. Fristen kan dog maksimalt forlænges til 20 arbejdsdage. Leverandørens (og eventuelle underleverandørers) omkostninger ved udarbejdelse og fremsendelse af dokumentation er Odense Letbane uvedkommende.

2.3. Sanktioner og ansvar

2.3.1. Ansvar

Ved vurderingen af om Leverandøren kan holdes ansvarlig for en opfyldelse af Aftalen, som strider mod kravene i punkt 2.1, lægges der bl.a. vægt på, om Leverandøren har udvist nødvendig omhu i forhold til tilrettelæggelse af produktionsprocesser eller -metoder. Der lægges desuden vægt på, i hvilket omfang Leverandøren ved sin adfærd i forbindelse med opfyldelse af Aftalen har kunnet påvirke opfyldelsen i øvrigt, herunder ved valg af underleverandører eller ved valg af dele til det leverede. Endvidere kan der lægges vægt på, i hvilket omfang Leverandørens generelle procedurer til sikring af overholdelse af forpligtelserne i pkt. 2.1 på tidspunktet for hændelsen har været tilstrækkelige.

2.3.2. Erstatning og bod

For rammeaftaler

Leverandøren ifalder bod ved overtrædelse af forpligtelserne i afsnit 2.1. Bodden pr. påbegyndt arbejdsdag svarer til 2 promille af Odense Letbanes samlede køb fra Leverandøren under Rammeaftalen i løbet af de seneste 12 måneder forud for konstateringen af overtrædelsen, dog

minimum 1.000 kr. pr. dag, indtil overtrædelsen er bragt til ophør. Beløbet kan modregnes i Leverandørens vederlag.

Leverandøren ifalder bod ved mangelfuld eller for sen levering af dokumentation eller redegørelse i hht. afsnit 2.2.2, 2.2.3 og 2.2.4. Bod pr. påbegyndt arbejdsdag svarer til 2 promille af Odense Letbanes samlede køb fra Leverandøren under Rammeaftalen i løbet af de seneste 12 måneder forud for konstateringen af overtrædelsen dog minimum 1.000 kr. pr. dag, indtil Leverandøren har imødekommet Odense Letbanes påkrav. Beløbet kan modregnes i Leverandørens vederlag.

Hvis Rammeaftalen alene har været virksom i en periode på under 12 måneder, vil ske en forholdsmæssig beregning omregnet til en periode på 12 måneder.

Kontrakter

Leverandøren ifalder bod ved overtrædelse af forpligtelserne i afsnit 2.1. Bod pr. påbegyndt arbejdsdag svarer til 2 promille af Aftalesummen, dog minimum 1.000 kr. pr. dag, indtil overtrædelsen er bragt til ophør. Beløbet kan modregnes i Leverandørens vederlag.

Leverandøren ifalder bod ved mangelfuld eller for sen levering af dokumentation eller redegørelse i hht. afsnit 2.2.2, 2.2.3 og 2.2.4. Bod pr. påbegyndt arbejdsdag svarer til 2 promille af Aftalesummen, dog minimum 1.000 kr. pr. dag, indtil Leverandøren har imødekommet Odense Letbanes påkrav. Beløbet kan modregnes i Leverandørens vederlag.

Ordregiver kan vælge at nedsætte boden, såfremt forholdene konkret taler herfor. Ordregiver vil i den forbindelse lægge vægt på overtrædelsens karakter og omfang, leverandørens mulighed og indsats for at forebygge overtrædelser af den pågældende karakter samt leverandørens medvirken til at bringe overtrædelsen til ophør.

Leverandørens betaling af bod udelukker ikke Odense Letbane fra at kræve erstatning af Leverandøren efter dansk rets almindelige regler.

2.3.3. Ophævelse

Odense Letbane kan ophæve Aftalen helt eller delvist ved Leverandørens væsentlige misligholdelse af forpligtelserne i afsnit 2.1 eller 2.2. Følgende, men ikke begrænset hertil, anses altid for væsentlig misligholdelse af forpligtelserne i afsnit 2.1 eller 2.2:

- Hvis Leverandøren eller dennes underleverandør i væsentlig grad overtræder krav i pkt. 2.1.
- Hvis Leverandøren gentagne gange eller over længere tid ikke overholder dokumentations- og redegørelseskravene i pkt. 2.2
- Hvis Leverandøren overtræder konventioner, der ligger til grund for FN's 10 Global Compact-principper, uanset om det har forbindelse til opfyldelse af nærværende aftale.

Odense Letbane kan efter en konkret vurdering af overtrædelsernes alvorlighed og baggrund vælge ikke at ophæve Aftalen, men fx indlede dialog med Leverandøren i stedet, uden at dette medfører, at rettighederne efter dette bilag fortabes.

3. Odense Letbanes sociale klausuler

3.1. Arbejdsklausul

Odense Letbane har besluttet at Arbejdsklausulen skal anvendes i *alle* kontrakter vedrørende tjenesteydelser og bygge- og anlæg. Arbejdsklausulen skal desuden anvendes i varekøbskontrakter, der har et ikke uvæsentligt tjenesteydelseselement, f.eks. køb af fødevarer, hvor plukning, pakning og levering kan være en væsentlig del af aftalen.

Leverandøren skal ved udførelsen af arbejdet overholde Odense Letbanes arbejdsklausul, der er vedlagt som bilag.

Leverandøren skal ved påkrav fremsende en redegørelse for, hvordan arbejdsklausulen sikres overholdt. Redegørelsen skal som minimum indeholde

- Referenceramme for aflønning af medarbejdere, herunder
 - Timeløn/lønsatser
 - Arbejdstid, evt. arbejdstidsaftaler
 - Overtidsbetaling
 - Evt. kost & logi
 - Evt. transport
- En beskrivelse af, hvordan leverandøren sikrer, at eventuelle underleverandører kender og overholder arbejdsklausulen

3.2. Lærlingeklausul

For alle Kontrakter omfattet af Udbudslovens § 176 stk. 2. og "Bekendtgørelse om krav om anvendelse af personer under oplæring i offentlige kontrakter". Anvendes Odense Kommune Lærlingeklausul.

Yderligere information findes her: [Odense Kommunes Lærlingeklausul](#)

Leverandøren skal ved udførelsen af arbejdet overholde Odense Letbanes lærlingeklausul, der er vedlagt som bilag.

Leverandøren skal ved påkrav, fremsende en plan for, hvordan lærlingeklausulen sikres opfyldt. De nærmere krav til lærlingepåbudsplanen fremgår af lærlingeklausulen i bilag punkt 2.

4. Odense Letbanes øvrige krav

4.1. Skattely

Odense Letbane har tilsluttet sig OXFAM Ibis' "Charter for skattelyfri Letbane". Odense Letbane arbejder derfor – inden for lovens rammer – aktivt for at blive skattelyfri.

Odense Letbane opfordrer sine leverandører til at udvise en ansvarlig og gennemsigtig skatteadfærd. Odense Letbane ønsker ikke at samarbejde med leverandører, der overtræder skattelovgivningen. Hvis en virksomhed begår væsentlige overtrædelser af skattelovgivningen, vil dette blive betragtet som omfattet af udelukkelsesgrunden i udbudsloven § 136, nr. 4, og det berettiger desuden ordregiver til at ophæve kontrakten.

4.2. Transport

Finder alene anvendelse ved rent varekøb:

Odense Letbane ønsker, at transport af varerne sker med den mindst mulige miljøbelastning. Leveringsfristerne er fastsat således, at det skal være muligt for Leverandøren at fragte bestillingen med tog, skib og/eller lastbil og dermed mindske miljøbelastningen forbundet med fragt, set i forhold til fragt med fly.

Leverandøren forpligter sig til at sikre, at transport fra produktions- til leveringssted sker uden brug af fly. Dette skal leverandøren tage højde for i forbindelse med fastsættelse af priser og (accept af) leveringsfrister.

Hvis der opstår enkelte tilfælde, hvor en leveringsfrist ikke kan overholdes uden brug af fly, skal leverandøren kontakte ordregiver med henblik på at drøfte en løsning.